

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สีสังงานวัด

โดย
นางสาววันทนา ตั้งสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

COLORFUL LIGHT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	สีสังงานวัต
โดย	วันทนา ตั้งสมบุญ
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ศาสตราจารย์ ถาวร โกอุดมวิทย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปรภากร จันทรวีจิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ศาสตราจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณพิชญ์ สุภณมิตร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์พัทยศ พุทธเจริญ)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณาย บุญญานันต์)

60003207 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

คำสำคัญ : ความทรงจำ, วัฒนธรรม, งานประจำปี

นางสาว วันทนา ตั้งสมบุรณ์: สีสันงานวัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
ศาสตราจารย์ ถาวร โกอุดมวิทย์

จากความทรงจำวัยเด็กต่องานประจำปีที่เกิดขึ้นในวัด หรือที่เรียกกันว่า “งานวัด” นำมาสู่การตั้งคำถามถึงการเกิดขึ้นของสิ่งนี้ ถึงที่มาและความสำคัญของการอยู่ร่วมกันระหว่างความแตกต่างของเวลา ซึ่งงานวัดได้มีการปรับตัวตลอดเรื่อยมา สิ่งที่แสดงให้เห็นในขณะปัจจุบันนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการศึกษาถึงเหตุใต้งานที่มีลักษณะแบบนี้จึงสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมสมัยใหม่นี้

วิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “สีสันงานวัด” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ภาพพิมพ์ในรูปแบบเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนถึงความงามของงานเทศกาลประจำปีที่สามารถดำรงอยู่ได้ในปัจจุบัน แม้จะผ่านกาลเวลามานาน ซึ่งในเบื้องต้นที่มาของงานวิทยานิพนธ์ในชุดนี้ ได้เกิดจากการสำรวจถึงความทรงจำของข้าพเจ้าที่เกิดขึ้นเมื่อเยาว์วัยถึงงานประจำปี ซึ่งเมื่อได้กลับมาสำรวจถึงแง่มุมของชุมชนที่มีต่องานวัดได้สะท้อนถึงการอยู่ร่วมกันของสังคมระหว่างวัดกับชุมชน กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและผู้คนที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนนั้น ข้าพเจ้าจึงได้หยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาแสดงออกในเชิงทัศนศิลป์ที่ใช้เส้น และสีเพื่อแสดงถึงความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา และยังแสดงถึงความสนุก ความรื่นเริงที่ผู้คนได้ทำให้เกิดขึ้นภายในวัด ที่ซึ่งเป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธ ซึ่งข้าพเจ้ามองว่าเป็นความย้อนแย้งระหว่างสองสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างแยกย่อย

60003207 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Memories, Culture, Annual events

MISS WANTANA TANGSOMBOON : COLORFUL LIGHT THESIS ADVISOR :
PROFESSOR THAVORN KO-UDOMVIT

From childhood memories to the annual events that take place in the temple we also known “Temple festival” leads to the question of the emergence of this. To the origin and importance of coexistence between past and current time. The temple festival has been adapting all the time so whatever temple festival represent in current time this is very importance to studying why such the annual events are exist in modern society.

In thesis topic “Colorful Light” is the creation of visual art prints in the form of silk screen techniques. It aims to reflect the beauty of the annual events that can exist in the present even after a long time. In which the preliminary source of the art work series it was born out of a survey of my memories when I was young to the annual events. I was return to explore the aspects of society or community towards the temple reflects the coexistence of that society or relationship between religion and people involved and linked to their involvement in the community environment. So I therefore raise the issue to express in the visual arts that use lines and colors to represent the movement or time has been change all the time and also show some fun that people have cause inside the temple which is religious place of Buddhism which I saw as a contradiction between two things happing at the same time, but they can coexist in harmony.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงพระคุณด้วยความกตัญญูต่อบิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานต่าง ๆ แก่ข้าพเจ้า โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักในวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำชี้แนะแนวทางที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาผลงานของข้าพเจ้า ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ สาขาวิชาภาพพิมพ์ทุก ๆ ท่าน ที่คอยให้คำแนะนำ ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางศิลปะ ขอขอบคุณทุกเอกสาร ตำรา หนังสือ ทุกเล่มที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ออกมาสมบูรณ์

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุน ระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งให้ความสะดวก และช่วยเหลือไม่ว่าจะเรื่องใดก็ตามที่มีส่วนทำให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการและพร้อมให้คำปรึกษาตลอด

สุดท้ายนี้สิ่งใดที่เป็นคุณค่าของความดีงามอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอจงมีส่วนให้บุคคลทั้งหลายที่ศึกษาได้รับผลประโยชน์ต่อไป ข้าพเจ้าหวังว่าวิทยานิพนธ์ชุดนี้อาจเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจศึกษาไม่มากนักน้อย

วันทนา ตั้งสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	2
แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
คำนิยามศัพท์.....	5
บทที่ 2.....	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
อิทธิพลทางด้านเนื้อหา.....	6
อิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม.....	9
อิทธิพลจากทฤษฎีสีและแสง.....	10
อิทธิพลจากศิลปะลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism Art).....	13
อิทธิพลจากศิลปะแบบเอ็กเพรสชันนิสม์ (Expressionism).....	14
อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน.....	16

บทที่ 3	19
ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการสร้างสรรค์	19
การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์	19
การสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)	19
การสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์	21
วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์	21
การเตรียมแม่พิมพ์	21
การสร้างแม่พิมพ์	24
ขั้นตอนการพิมพ์	24
อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์	27
องค์ประกอบของการสร้างสรรค์	28
บทที่ 4	30
แนวทางการวิเคราะห์และพัฒนาผลงาน	30
ผลงานก่อนช่วงวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1	30
ระยะที่ 2 ผลงานวิทยานิพนธ์	34
บทที่ 5	39
บทสรุป	39
รายการอ้างอิง	40
ประวัติผู้เขียน	42

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 ป้ายโฆษณาเชิญชวนเที่ยวงาน ณ วัดอัมรินทร์าราม	7
ภาพที่ 2 ภาพบรรยากาศภายในงานวัด วัดสระเกศ	8
ภาพที่ 3 ภาพซุ้มกิจกรรมงานวัด วัดสระเกศ.....	8
ภาพที่ 4 ภาพถ่ายบรรยากาศงานวัด วัดบางช้างเหนือ	9
ภาพที่ 5 ภาพถ่ายกิจกรรมภายในงานวัด วัดทับกระดาน	9
ภาพที่ 6 ภาพแสดงสเปกตรัมของแสงสี	11
ภาพที่ 7 วงจรสีแสดงสีขั้นที่หนึ่ง (primary color) และส่วนผสมให้เกิดสีขั้นที่สอง (secondary color).....	12
ภาพที่ 8 Edgar Degas, A woman seated beside a vase of flowers (1865).....	14
ภาพที่ 9 Edvard Munch, The scream (1893).....	15
ภาพที่ 10 Oskar Kokoschka, The Bride of the Wind (1913-1914).....	15
ภาพที่ 11 Tjaša Iris, A Path in the Garden	16
ภาพที่ 12 Keith Sonnier, Ba-O-Ba (1969).....	18
ภาพที่ 13 Keith Sonnier, Ba-O-Ba (1969).....	18
ภาพที่ 14 ภาพถ่ายบรรยากาศภายในงานวัด.....	20
ภาพที่ 15 ภาพแสดงการใช้โปรแกรม Adobe Photoshop ในการจัดองค์ประกอบ ปรับแต่งแสงและสี	20
ภาพที่ 16 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนแม่พิมพ์	22
ภาพที่ 17 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนแม่พิมพ์.....	22
ภาพที่ 18 ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนและแยกสีจากแบบร่าง	23
ภาพที่ 19 ภาพแสดงขั้นตอนการพิมพ์ในแต่ละแม่พิมพ์	26

ภาพที่ 20 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	31
ภาพที่ 21 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	32
ภาพที่ 22 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	33
ภาพที่ 23 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	35
ภาพที่ 24 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	36
ภาพที่ 25 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	37
ภาพที่ 26 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ศาสดาดำเนินควบคู่ไปกับวัฒนธรรม และประเพณีที่ประกอบสร้างและหลอมรวมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การถ่ายทอดมุมมองที่ผ่านตัวกลางในการแสดงออก สามารถแปรเปลี่ยนได้ตามอัตลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ และการดำรงอยู่ของศาสนาจำเป็นต้องใช้เครื่องมือขับเคลื่อน ให้ศาสนานั้นยังดำเนินอยู่ได้ จากข้อสังเกตนี้จึงเห็นได้ว่าการชี้้นำเพื่อนำพาผู้คนภายนอกเข้ามายังสถานที่นั้น ๆ จึงต้องมีวิธีที่ชักนำไม่ว่าด้านใดก็ตาม นี่คือสิ่งที่น่าสนใจในการแสดงออกของรูปแบบการนำเสนอ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัด เป็น ศาสนสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธมาช้านานอีกทั้งยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวพุทธ และเมื่อมองย้อนไปในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่เป็นจุดนัดพบปะของชาวบ้านในการปฏิสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนพิธี เช่น การทำบุญ พิธีกรรมทางศาสนา และมีการจัดกิจกรรมประจำปีต่าง ๆ เป็นการเชิญชวนให้ผู้คนเข้ามาร่วมทำกิจกรรมตามความเชื่อและซึมซับถึงบรรยากาศที่เป็นวิถีชีวิตของคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ

เนื่องจากในวัยเด็กของข้าพเจ้ายังไม่มีสถานที่ที่เป็นแหล่งบันเทิงร่วมสมัยมากนัก การไปร่วมงานวัดจึงเป็นความทรงจำที่ประทับใจ ที่ได้ใช้เวลาพร้อมกับครอบครัว รู้สึกถึงความสนุกสนาน และมีชีวิตชีวาของงานวัดที่ถูกประดับด้วยแสงไฟในบรรยากาศในยามค่ำคืนทั้งอาหารการกิน และการละเล่นแบบสวนสนุกอันเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นเสน่ห์ของงานวัดที่ทำให้นึกถึงบรรยากาศที่สนุกสนานในวัยเด็ก

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ข้าพเจ้ามีความต้องการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจจากการได้ไปสัมผัสความสนุกสนานของงานวัด ด้วยแสงสีในเวลากลางคืนที่เต็มไปด้วยความตื่นตาตื่นใจ ซึ่งเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ และถูกส่งต่อกันมาอย่างยาวนาน โดยวัดเป็นสถานที่ศูนย์กลางของชาวพุทธ และยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ การที่มีงานเทศกาลรื่นเริงผสมผสานกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนานั้นเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการในการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในศาสนสถานมากขึ้น ซึ่งเป็นกุศโลบายในการเชิญชวนให้ร่วมบริจาคจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในวัด ทำให้วัดนั้นเป็นสถานที่รวมตัวของผู้คน และยังเป็นโอกาสให้ชาวบ้านได้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมและค้าขาย ส่งผลให้วัดนั้นมีรายได้จากการเปิดให้เข้าพื้นที่ ตลอดจนมีรายได้จากสินค้าและบริการตามความเชื่อและความศรัทธาที่วัดได้จัดเตรียมไว้ ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการหนึ่งของการจัดประเพณีและกิจกรรมรื่นเริงผสมผสานกับพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้คน และควบคู่ไปกับการจัดงานเพื่อหาปัจจัยในการบำรุงรักษาวัดให้คงอยู่ต่อไป

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากแรงบันดาลใจที่ได้เห็นภูมิทัศน์และบรรยากาศของความรื่นเริงในงานประจำปีของวัดที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปมีประสบการณ์ตรงต่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อันเป็นความต้องการหรือกิเลสที่เกิดขึ้นในมนุษย์ทุกคน คำถามที่เกิดขึ้นของข้าพเจ้าที่มีต่อศาสนสถานอันเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ความย้อนแย้งนี้ได้เกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมเบื้องต้น และในความย้อนแย้งนี้แสดงให้เห็นถึงความคิดที่เชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชนที่เปิดเป็นพื้นที่สาธารณะ วัดจึงมีบทบาทมากกว่าการเป็นสถานที่ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาเพียงอย่างเดียว ความแยกย่อยนี้อยู่คู่สังคมไทยมาเป็นเวลานานจวบจนปัจจุบัน

รูปทรง เส้นและสีที่เกิดในงานเป็นการถ่ายทอดทัศนยะของข้าพเจ้าที่แสดงถึงบรรยากาศของงานวัดที่เกิดขึ้นในยามค่ำคืน ซึ่งโดยปรกตินั้นกิจกรรมที่เกิดในวัดนั้นเป็นเวลากลางวันเสียส่วนใหญ่มีเพียงงานอวมงคลที่จะเกิดในตอนกลางคืน ในแง่นี้ข้าพเจ้าได้ตั้งคำถามถึงรูปแบบงานที่เป็นไปในเชิง

งานรื่นเริง จึงเลือกใช้การคุมบรรยากาศด้วยสีด้าที่ให้ค่าถึงช่วงเวลาหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นและ
 ระบุได้ การใช้สีที่ประอบขึ้นเป็นตัวอาคารสถานที่นั้นแสงถึงความเคลื่อนไหวที่ดำเนินไปตลอดเวลา
 การเกิดขึ้นในนิเวศน์นั้นแสดงถึงความไม่แน่นอน แสงไฟที่ได้หยิบยกมานั้นเป็นนัยที่แสดงถึงสิ่งที่ไม่
 คงทน และสัญลักษณ์ของไฟที่จะแสดงให้เห็นก็ต่อเมื่อมีงานวัดเท่านั้น ในแง่นี้กล่าวได้ว่าเป็นความ
 รื่นรมย์เพียงชั่วขณะไม่คงทน และเปลี่ยนไปตลอดเวลา

สมมติฐานของการศึกษา

ประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาจากความเชื่อ ย่อมมีความศรัทธาต่อการปฏิบัติที่
 แตกต่างกันไปตามถิ่นที่อยู่ในแต่ละภูมิภาค โดยเทศกาลและประเพณีทางศาสนาที่จัดขึ้นใน
 ละแวกถิ่นที่ข้าพเจ้าอาศัยในวัยเด็ก มักจะพบการจัดประเพณีที่มีความรื่นเริง เช่น งานบุญประจำปี
 ประดับตกแต่งด้วยหลอดไฟหลากสี หรือกิจกรรมและเครื่องเล่นที่รายล้อมไปด้วยร้านค้ามากมาย เป็น
 แรงแบนดาลใจจากการที่ได้พบกับความรู้สึกตื่นตาตื่นใจจากการได้ไปร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในวัด
 จึงต้องการนำเสนอเรื่องราวของความประทับใจผ่านการจัดวางองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ด้วยรูปทรง
 เส้น และสีที่ถ่ายทอดถึงอัตลักษณ์ของงานวัดในขณะที่จัดประเพณีเทศกาลรื่นเริงโดยใช้กระบวนการ
 ทางเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

สร้างสรรค์ผลงานที่นำเสนอเกี่ยวกับความประทับใจในประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนา ที่มีความตื่น
 ตาตื่นใจ ความสุข และความสนุกสนานภายในพื้นที่ของศาสนสถาน

ขอบเขตด้านรูปแบบ

สร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์บนพื้นระนาบ 2 มิติ ถ่ายทอดด้วยกระบวนการทางทัศนศิลป์ เส้น สี และ
 รูปทรงที่อ้างอิงมาจากสถานที่แห่งความประทับใจในบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัด

ขอบเขตด้านเทคนิควิธีการ

สร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทำงานภาพพิมพ์ที่พัฒนามาจากวิธีการ Stencil หรือภาพพิมพ์ลายฉลุ Stencil Process ในอีกนัยหนึ่ง คือ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ถ่ายทอดเป็นบรรยากาศแสงและสีของหลอดไฟที่สว่างไสวในยามค่ำคืน ด้วยเทคนิควิธีการพิมพ์ทับซ้อนค่าน้ำหนักของสี การประกอบของรูปทรงและเส้นในบริบทต่าง ๆ จนก่อให้เกิดเป็นภาพรวมของเทศกาลงานวัดอันรื่นเริง

คำนิยามศัพท์

- 1.Aesthetic สุนทรียะ, ความงามสุนทรียศาสตร์ ความงาม เป็นหนึ่งในสาขาศาสตร์แขนงหนึ่ง ที่ว่าด้วยการให้คุณค่าของความงาม และหาความหมายในการเข้ามากำกับความงาม ซึ่งในที่นี้รวมไปถึงความงามตามธรรมชาติ ที่ไม่เป็นเพียงแต่ความงามทางศิลปะเพียงอย่างเดียว สุนทรียศาสตร์มี การพัฒนาไปตามสังคัมร่วมสมัยซึ่งในแต่ละช่วงเวลาความงามก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามโลกสังคัมสมัยนั้น
- 2.Temple วัด เป็นศาสนสถานที่สำคัญประจำศาสนาพุทธ ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานมงคล และงานอวมงคล ใน สังคมไทยมีความเกี่ยวข้องกับวัดมาตลอดนับตั้งแต่เกิดจนตาย
- 3.Culture วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่ปฏิบัติ และสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นในแต่ละพื้นที่จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปตามการใช้ชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ โดยส่วนมากวัฒนธรรมจะแฝงอยู่ทุกอริยาบทในการใช้ชีวิตของมนุษย์เพื่อเป็นตัวกำกับคุณค่าบางอย่างในสังคมนั้น
- 4.Emotion อารมณ์ ความรู้สึก เป็นสิ่งที่แสดงออกของมนุษย์ทุกคนที่แสดงออกในขณะที่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากระทำให้เกิดสภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานการณ์
- 5.Printmaking ศิลปะภาพพิมพ์ เป็นหนึ่งในเทคนิคในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นการสร้างผลงานจากแม่พิมพ์ต้นแบบแล้วพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ รูปแบบของงานจะมีความเหมือนแม่แบบ อีกทั้งยังสามารถจัดทำได้หลากหลายชิ้น ศิลปะภาพพิมพ์สามารถแบ่งออกได้ 4 กระบวนการหลักได้แก่ ภาพพิมพ์ผิวฉนวน (Relief Printing) ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing) ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Serigraphy Printing) และภาพพิมพ์หน้าราบ (Planographic Printing)
- 6.Silkscreen ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม เป็นการพิมพ์ลายฉลุผ่านตะแกรงไหม แม่พิมพ์ที่ใช้จะเป็นตะแกรงผ้าที่มีความละเอียดมาก ทำให้ได้แม่พิมพ์ที่มีความละเอียด และยังพิมพ์ได้เป็นจำนวนมาก

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านั้นได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบของงานประเพณีรื่นเริงของงานวัดที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน อันเนื่องมาจากความเป็นเอกลักษณ์ของการจัดแสดงแสงสีภายในงานวัดนั้น ส่งผลให้เกิดความประทับใจ ด้วยการประดับตกแต่งแสงไฟภายในพื้นที่ของวัดได้สวยงามสะดุดตา กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเชิญชวนให้ผู้คนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างแยบยล ข้าพเจ้าจึงต้องการนำเสนอและถ่ายทอดถึงความน่าสนใจในการจัดวางองค์ประกอบและรูปทรงของแสงไฟ ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคตะแกรงไหม (Silkscreen) โดยได้แบ่งลักษณะข้อมูลของอิทธิพลทางด้านเนื้อหา อิทธิพลทางด้านรูปแบบ และอิทธิพลทางด้านเทคนิควิธีการ ดังต่อไปนี้

อิทธิพลทางด้านเนื้อหา

การสืบค้นถึงที่มาของการจัดงานบุญ หรือรูปแบบของงานรื่นเริงที่อยู่ในพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วยหลากหลายรูปแบบกิจกรรม เช่น การแสดงมหรสพ มายากล คนประหลาด ละครลิง ลิเก หรือกิจกรรมเครื่องเล่นที่เชิญชวนให้กลุ่มคนมาร่วมสนุกเพื่อสร้างความบันเทิง เช่น ชิงช้าสวรรค์ ม้าหมุน ชุ้มปืนอัดลม ปาโป่ง รถไต่ถัง และการใช้เสียงดนตรีเข้ามาเป็นสิ่งบันเทิง ภายในงานรายล้อมไปด้วยร้านค้าร้านอาหารต่าง ๆ เพื่อเป็นการดึงดูดผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมของวัด ซึ่งวัดที่ยังคงจัดประเพณีงานรื่นเริงตั้งแต่ในอดีตต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ วัดอัมรินทร์ารามหรือวัดบางหัวน้อยในสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯ หรือฝั่งธนบุรี วัดนี้เป็นวัดเก่าแก่อันดั้งเดิม เคยมีการจัดงานไหว้พระพุทธรูปบาทจำลองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2416 ซึ่งในการจัดงานมีความประสงค์ในการทำนุบำรุงวัด และชักชวนชาวบ้านให้มาออกร้านขายของ เพื่อหารายได้เข้าวัดในการซ่อมแซมมณฑป และรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ต่อมาได้จัดงานนมัสการภูเขาทอง วัดสระเกศ เพื่อสร้างพระเจดีย์ใหญ่เหมือนเจดีย์ที่วัดภูเขาทอง กรุงเทพฯ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล อุ่ณจิตติ, 2553)¹ กล่าวได้คือ งานวัดคืองานบุญประจำปี เช่น งานไหว้พระบรมสารีริกธาตุ งาน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล อุ่ณจิตติ, *งานวัด งานบุญ*, เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=4464

ปิดทองพระพุทธรูปจำลอง โดยนิยมจัดขึ้นทุกปีเพื่อเป็นที่ชุมนุมของผู้คนให้มาทำบุญร่วมกัน และสนุกสนานไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในงาน

งานรื่นเริงขนาดใหญ่ในต่างจังหวัดที่มีชื่อเสียงอีกงานหนึ่งคือ งานนมัสการพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี โดยจัดเป็นงานบุญเดือน 3 ถือเป็นงานสมโภชน์ใหญ่ปีละครั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มาทำบุญร่วมกันและจัดแสดงมหรสพต่าง ๆ เช่น โขน ละคร และจุดดอกไม้เพลิงเพื่อเฉลิมฉลอง

กล่าวโดยสรุปงานวัดที่จัดขึ้นมาจะเป็นการจัดงานบุญประจำปี เช่น งานไหว้พระบรมสารีริกธาตุ งานปิดทองพระพุทธรูปจำลอง งานปิดทองพระพุทธรูปไสยาสน์ งานปิดทองรูปหล่อของหลวงพ่อด่าง ๆ จนถึงงานฉลองโบสถ์ วิหาร และศาลาการเปรียญ รวมถึงงานตามเทศกาล เช่น วันปีใหม่ วันตรุษจีน และวันสงกรานต์ ซึ่งในสมัยก่อนอาจกล่าวได้ว่างานวัดเป็นสถานที่สำหรับการจับจ่ายใช้สอย หรือเรียกได้ว่าเป็นห้างสรรพสินค้าสำหรับชาวบ้าน โดยนิยมจัดขึ้นทุกปีเพื่อเป็นที่ชุมนุมของผู้คนให้มาร่วมกันทำบุญและสนุกสนานไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในงาน แต่งานวัดในปัจจุบันได้มีการปรับตัวรูปแบบกิจกรรมและบริบทต่าง ๆ ของงานวัดให้พัฒนาไปสู่การผสมผสานระหว่างประเพณีวัฒนธรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ยังคงรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมและประเพณีให้คงอยู่ตามกาลเวลาและยุคสมัย

ภาพที่ 1 ป้ายโฆษณาเชิญชวนเที่ยวงาน ณ วัดอัมรินทร์าราม, เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://web.facebook.com/festivalwat/photos/a.368896233598611/546624162492483>

ภาพที่ 2 ภาพบรรยากาศภายในงานวัด วัดสระเกศ, เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2564, เข้าถึงได้

จาก <http://www.madchima.org/forum/index.php?topic=27389.0>

ภาพที่ 3 ภาพซุ้มกิจกรรมงานวัด วัดสระเกศ, เข้าถึงเมื่อ 14 มิถุนายน 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://web.facebook.com/tusonmhee/photos/pcb.3140077849397237/31400506160>

อิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ได้ประสบพบเจอกับความงามของแสงไฟหลากสีภายในพื้นที่การจัดแสดงงานประเพณีรื่นเริงของวัด ด้วยวิธีการจัดวางองค์ประกอบและรูปทรงของหลอดไฟที่มีความหลากหลาย สีสันภายในงานวัดที่มีความสะอาดตาและเพิ่มบรรยากาศความสนุกสนานรื่นเริง ประเพณีเหล่านี้สามารถพบเห็นได้จากในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย การได้มีโอกาสไปเที่ยวงานวัดใกล้บ้านอยู่บ่อยครั้ง ความประทับใจจึงเกิดจากการได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้คนภายในละแวกที่อยู่อาศัย การจัดงานในแต่ละครั้งจำเป็นต้องรอเวลาให้ถึงช่วงเทศกาลประจำปี หรือในช่วงสิ้นสุดฤดูฝนและกำลังจะเข้าสู่ฤดูหนาว จะเป็นช่วงเวลาที่แสงและสีของไฟประดับเรียงรายตลอดสองข้างทางเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ถึงช่วงเวลาเทศกาลแห่งความสุข เป็นช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าจะได้ออกไปสนุกสนานและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัว

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายบรรยากาศงานวัด วัดบางช้างเหนือ

ภาพที่ 5 ภาพถ่ายกิจกรรมภายในงานวัด วัดทับกระดาน

อิทธิพลจากทฤษฎีสีและแสง

ในเชิงจิตวิทยาของ “สี” มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ โดยแต่ละโทนสี หรือกลุ่มสี สามารถสื่ออารมณ์ ความรู้สึกที่ต่างกันได้ เพราะฉะนั้นจะสังเกตได้ว่าเวลาเราดูภาพยนตร์ องค์กรประกอบในแต่ละฉากของเรื่องราวที่ดำเนินไป ไม่ได้มีเพียงแค่ตัวแสดงอุปกรณ์ประกอบฉาก แสง เสียง และบรรยากาศแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังมี “สี” เข้ามาเล่นกับอารมณ์และความรู้สึกของคนดู ซึ่งโทนสีหนึ่งสามารถสื่อได้ทั้งด้านบวก และด้านลบ(ว่าที่ ร.ต. พลกฤต เมืองมูล)² ในแง่หนึ่งผลให้การรับรู้ถึงความงาม สร้างบรรยากาศตามผู้จัดที่ต้องการให้เกิดได้ ซึ่งการทำงานที่ว่าสามารถอธิบายผ่านกรอบ “ทฤษฎีสี” ได้ว่า สีไม่เพียงแต่จะช่วยในการโน้มน้าวจิตใจ ชี้แจงสิ่งที่ต้องการให้เห็นและเปลี่ยนอารมณ์เท่านั้น

สี (color) หมายถึง ลักษณะแสงสว่างที่ปรากฏให้เห็นเป็นสีขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น นอกจากนี้แต่ละสียังเป็นสื่อเร้าให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกทางด้านอารมณ์ให้แตกต่างกันอีกด้วย³ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “สี” เป็นปรากฏการณ์ทางการมองเห็นโดยมีกำลังส่องสว่างของแสงที่ไปกระทบมวลวัตถุแล้วสะท้อนเข้าประสาทสัมผัสในดวงตา และจึงเกิดการประมวลผลเป็นภาพ เกิดการรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้สียังมีอิทธิพลในทางจิตวิทยา ที่เป็นสื่อเร้าให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ในที่นี้การแปลสารรับรู้ของสมองมนุษย์ต่อสีนั้น ย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลตามประสบการณ์

ในที่นี้การรับรู้ของมนุษย์จำเป็นต้องอาศัย 2 ปัจจัยหลักที่กล่าวมาในข้างต้น กล่าวคือมนุษย์จะไม่สามารถรับรู้ สีได้โดยหากขาดแสง ซึ่งสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับการสร้างสรรค์เกี่ยวกับสีของมนุษย์ พบว่ามีแนวทางในการใช้สีเป็น 2 ระบบได้ดังนี้

1. ระบบสีแสง (light color)

ระบบสีแสงหรือฟิสิกส์เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1660 โดยเซอร์ไอแซคนิวตัน (Sir Isaac Newton) ได้ทำการทดลองสอดช่องและผ่านแก้วแท่งแก้วสามเหลี่ยม (prism) แสงที่ตกกระทบบนจอจะได้เป็นสีรุ้ง (spectrum) ซึ่งประกอบไปด้วยแถบ 7 สี แต่ตาของมนุษย์นั้นรับได้เพียง 6 สี ได้แก่ สีม่วง สีนํ้าเงิน สี

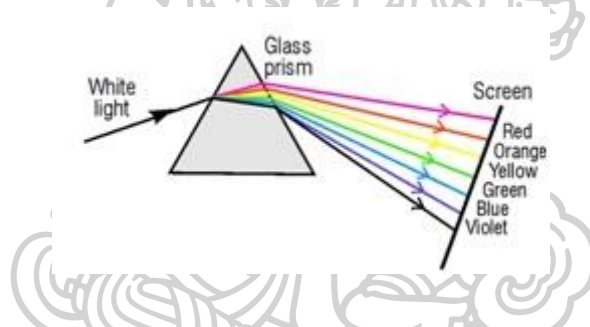
² ว่าที่ ร.ต. พลกฤต เมืองมูล, **สีและอารมณ์**, เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน พ.ศ.2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.atprosound.com/lighting-system-3/>

³ ราชบัณฑิตยสถาน, 2546

เขียว สีเหลือง สีแสด และสีแดง จากที่กล่าวมาในจำนวนสีทั้ง 6 สีนั้น สามารถกำหนดเป็นแม่สีได้ 3 สี ได้แก่ สีแดง สีน้ำเงิน และสีเขียว เมื่อนำมาผสมกันแต่ละคู่จะได้สีขั้นที่ 2 ดังนี้

สีแดง	ผสมสีเขียว	ได้สีเหลือง
สีเขียว	ผสมสีน้ำเงิน	ได้สีฟ้า
สีน้ำเงิน	ผสมสีแดง	ได้สีแดงอมม่วง

ถ้านำแม่สีทั้งสามมาผสมกันจะได้สีขาว การผสมสีระบบนี้เรียกว่า “วิธีบวก” (additive color mixture) ประโยชน์ของการใช้สีระบบนี้สามารถนำมาใช้ในเรื่องของการจัดไฟ ในงานตกแต่ง การอัดขยายภาพสี การพิมพ์ภาพสี เป็นต้น

ภาพที่ 6 ภาพแสดงสเปกตรัมของแสงสี

เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2564, เข้าถึงได้จาก [https://sites.google.com/site/scisci003/bth-](https://sites.google.com/site/scisci003/bth-thi-1/1-4-prak-d-karn-thi-keiyw-kab-saeng?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1)

[thi-1/1-4-prak-d-karn-thi-keiyw-kab-](https://sites.google.com/site/scisci003/bth-thi-1/1-4-prak-d-karn-thi-keiyw-kab-saeng?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1)

[saeng?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1](https://sites.google.com/site/scisci003/bth-thi-1/1-4-prak-d-karn-thi-keiyw-kab-saeng?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1)

2. ระบบสีวัตถุ (Pigment color)

ระบบสีธาตุวัตถุ หรือระบบสีทางเคมี เป็นระบบสีที่เกิดจากการผสมสีด้วยเนื้อของสี โดยการระบายลงบนวัสดุรองรับสี เช่น กระดาษ ผ้า ไม้ เป็นต้น สีประเภทนี้ได้แก่ สีน้ำ สีฝุ่น สีน้ำมัน สีอะคริลิก เป็นต้น ซึ่งสีในระบบเกี่ยวข้องกับการผลิตกราฟฟิก ประกอบด้วยแม่สีหรือสีขั้นที่หนึ่ง (primary color) จำนวน 3 สี ได้แก่ สีแดง (crimson red) สีเหลือง (gamboge tint) และสีน้ำเงิน (Prussian blue) ซึ่งคุณสมบัติของแม่สีนั้นจะเป็นสีที่ไม่สามารถหาสีอื่นมาผสมให้เกิดได้ แต่ตัวแม่สี

นั้นสามารถที่จะผสมให้เกิดเป็นสีอื่นได้ ดังนั้นเมื่อนำแม่สีมาผสมกันเป็นคู่ จะได้สีขั้นที่สอง (secondary color) จำนวน 3 สี ได้แก่ สีส้ม สีเขียวและสีม่วง

ภาพที่ 7 วงจรสีแสดงสีขั้นที่หนึ่ง (primary color) และส่วนผสมให้เกิดสีขั้นที่สอง (secondary color), เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2564, เข้าถึงได้จาก

https://en.wikipedia.org/wiki/Secondary_color#/media/File:RYB.png

ซึ่งในระบบดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นระบบพื้นฐานในการรับรู้ถึงที่มาของสี หรือแสงสีนั้นซึ่งในการประกอบสร้างผลงานศิลปะ จำเป็นต้องเข้าใจหลักการงานเพื่อที่จะจัดวาง และสร้างให้เกิดภาพที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการนำเสนอ ในแง่นี้จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึง ลักษณะทางกายภาพของสี ความเข้มของสี ความทึบและความโปร่ง อีกทั้งคู่สี ทั้งคู่ตรงข้าม หรือวรรณะเดียวกันนั้นมีความจำเป็นในการประกอบสร้าง ในผลงานศิลปะชุดหนึ่ง

อิทธิพลจากศิลปะลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism Art)

ในกลุ่มศิลปะแบบเน้นความประทับใจ หรือลัทธิประทับใจ (Impressionism Art) มักจะเน้นถึงการแสดงออกในส่วนของภาพ ที่เป็นที่จับซึ่งสายตาสัมผัสรับรู้ในช่วงเวลานั้น และเป็นช่วงเวลาที่ยับพลัน และจะใช้ส่วนของการแยกสีที่จะเข้ามาประกอบกันเข้าเป็นแสงที่ส่องมายังวัตถุโดยรอบ ทำให้เกิดพื้นผิววัตถุที่เต็มไปด้วยสีสันที่แปรเปลี่ยน และหลากหลาย เต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวของแสง และสีที่สัมพันธ์กันอย่างไม่หยุดนิ่ง

ลักษณะในตัวของภาพวาดแบบอิมเพรสชันนิสม์ จะเน้นการใช้การแสดงผลแบบหยาดใช้สีที่สว่าง เน้นไปที่การผันแปรของแสง ซึ่งมักจะเน้นไปส่วนของกรเปลี่ยนแปลงของเวลา เนื้อหามักจะเป็นภาพธรรมชาติ และมีมุมมองที่พิเศษ(Aunart, 2011)⁴ กระบวนการข้างต้นนี้ต้องเกิดมาจากความเข้าใจในหลักการทางวิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับสเปกตรัม (Spectrum) และสี (Color) จึงกล่าวได้ว่าลัทธิประทับใจ (Impressionism) เกิดขึ้นมาจากความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ก็ว่าได้ (Thamonwan Laohakul, 2561)⁵ และอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางศิลปะของลัทธินี้ก็คือ ความเบื่อหน่ายต่อสิ่งที่ซ้ำซาก เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กลุ่มศิลปินจึงเริ่มหันมาทดลองรูปแบบใหม่ในการนำเสนอแนวคิดที่เป็นแก่นของลัทธินี้

ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้าได้มุ่งเน้นถึงความประทับใจต่อสภาพแวดล้อมเบื้องต้น ที่เป็นบ่อเกิดของอารมณ์ มีการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติแวดล้อมโดยรอบ ไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์ของผู้คนที่แสดงออกผ่านทาง อารมณ์ร่วมในสถานที่นั้น หรือแม้กระทั่งการเคลื่อนไหวของไฟประดับตกแต่ง ที่เพิ่มบรรยากาศภายในงาน ความประทับใจที่ว่าทำให้มองเห็นถึง “ความงาม” ในสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่รอบตัว นี่จึงเป็นความรู้สึกที่ขึ้นตรงกับธรรมชาติเบื้องต้น ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)

⁴ Aunart, Impressionism ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์, เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://aunart.wordpress.com/2011/09/21/impressionism/>

⁵ Thamonwan Laohakul, Impressionism101: แอบมองเธออยู่นะจ๊ะ แต่เธอไม่รู้บ้างเลย, เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://medium.com/@philharmonique/impressionism-101-แอบมองเธออยู่นะจ๊ะ-แต่เธอไม่รู้บ้างเลย-22311caed9ac>

ภาพที่ 8 Edgar Degas, *A woman seated beside a vase of flowers* (1865), Oil on canvas, 73.7 x 92.7 cm, เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/436121>

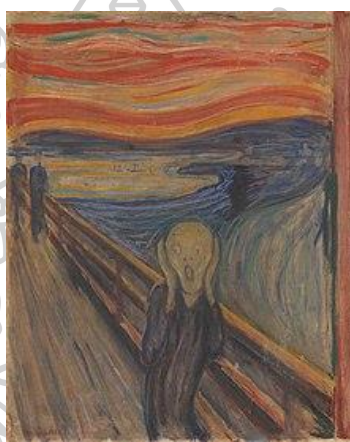
อิทธิพลจากศิลปะแบบเอ็กเพรสชันนิสม์ (Expressionism)

ศิลปะแบบเอ็กเพรสชันนิสม์ (Expressionism) เกิดขึ้นทางตอนเหนือของยุโรปโดยที่ศูนย์กลางอยู่ที่ประเทศเยอรมัน โดยในคตินิยมทางศิลปะลัทธินี้นั้น ต้องการค้นหาโน้ตทัศน์ และกลวิธีเพื่อการแสดงออกถึงจุดหมายที่ศิลปินต้องการ โดยการแสดงทางอารมณ์ออกอย่างรุนแรงเกินความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการผันแปรต่าง ๆ ในสิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้า ให้ดูหม่นเวียนผิดธรรมชาติ เส้นจะแสดงอย่างมั่นคงแน่วแน่และหนักแน่น สีจะปรากฏอย่างสดใส รุนแรง และตัดกันยิ่งกว่าสิ่งที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในความต้องการกับตัวศิลปินมากกว่าสภาพแวดล้อม

นั่นจึงทำให้ศิลปินในกลุ่มนี้มีเจตนาที่จะปฏิเสธความเป็นไปของธรรมชาติ อีกทั้งยังปฏิเสธแนวความคิดในกลุ่มลัทธิประทับใจ (Impressionism Art) ที่ได้พยายามค้นหาความจริงของธรรมชาติ แต่ในกลุ่มของศิลปินเอ็กเพรสชันนิสม์มักนิยมใช้รูปทรงง่าย ๆ แต่เน้นการสร้างอารมณ์ถึงขีดสุด(กัจจกร สุนพงษ์ศรี, 2554)⁶

⁶ กัจจกร สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 185

แนวคิดดังกล่าวที่ได้หยิบยกมานั้น มีผลในด้านรูปแบบของผลงานข้าพเจ้าที่มุ่งเน้นการใช้
อารมณ์ ความรู้สึกเพื่อถ่ายทอดมุมมองภายในของข้าพเจ้า โดยใช้ทัศนธาตุ เส้น สี จุด ที่ทำงานเพื่อ
สร้างอารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรง และคงความสดใหม่ที่ถูกถ่ายทอดออกมา การสร้างรูปทรงจะไม่เน้น
ไปถึงความเหมือนจริง แต่จะใช้เส้นในการนำพาให้รู้สึกถึงสิ่งนั้นแทน ถึงแม้ว่าความคิดหลักของ
ลัทธิเอ็กเพรสชันนิสม์ จะเน้นถึงอารมณ์ที่สะท้อนความคิดที่มีต่อสังคมอย่างรุนแรง และตรงไปตรงมา
แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือการถ่ายทอดรูปแบบนั้นออกมาโดยไม่คำนึงถึงโลกธรรมชาติเบื้องหน้า อาจกล่าว
ได้ว่าเป็นมุมมองส่วนตัวของศิลปินแต่ละคนก็ว่าได้ นี่จึงเป็นสิ่งที่ได้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน
ศิลปะของข้าพเจ้า

ภาพที่ 9 Edvard Munch, *The scream* (1893), pastel and crayon on cardboard, 91 x 73.5 cm,

เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://en.wikipedia.org/wiki/The_Scream

ภาพที่ 10 Oskar Kokoschka, *The Bride of the Wind* (1913-1914), oil on canvas, 181 x

220 cm, เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Bride_of_the_Wind

อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน

Tjaša Iris

Tjaša Iris เป็นศิลปินหญิงชาว สโลวาเนีย ลักษณะงานของศิลปินจะเป็นงานจิตรกรรมที่มีสีสันสดใส และรุนแรง แสดงถึงบรรยากาศของสวน พืชพันธุ์ธัญญาหาร และทัศนียภาพจากภายนอก ในผลงานจิตรกรรมมักจะพรรณนาถึง มวลหมู่ดอกไม้ และสวนเขตร้อน ซึ่งศิลปินได้ถ่ายทอดความประทับใจ ต่อสิ่งที่ได้วาดผ่านมุมมองส่วนตัวของศิลปิน จึงทำให้สร้างภาพวาดที่แสดงอารมณ์เฉพาะตัว มากกว่าแสดงความเป็นจริงในรูปธรรม อีกทั้งศิลปินยังคงพัฒนาการใช้สีที่ได้สนใจ ให้มีความร่วมสมัย และซับซ้อนยิ่งขึ้น(Haiku)⁷

ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลในเรื่องของการถ่ายทอดความประทับใจผ่านตัวรูปแบบของผลงาน ที่ซับซ้อนลักษณะที่ต้องการนำเสนอการใช้เส้น และสีที่สร้างความสัมพันธ์ในงาน ทำให้ดูเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว ไม่ได้อิงจากหลักความเป็นจริงมากนัก แต่ยังคงไว้ซึ่งรูปร่างของสิ่งนั้น ในการสร้างการรับรู้ในอีกรูปแบบ ที่แสดงให้เห็นถึงความงามผนวกกับอารมณ์และความรู้สึก

ภาพที่ 11 Tjaša Iris, *A Path in the Garden*, acryl on canvas, 90 x 120 cm, เข้าถึงเมื่อ

10 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Tja%C5%A1a_Iris

⁷ Haiku, เสพงานศิลป์ 75, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=haiku&month=12-2013&date=30&group=23&gblog=76>

Keith Sonnier

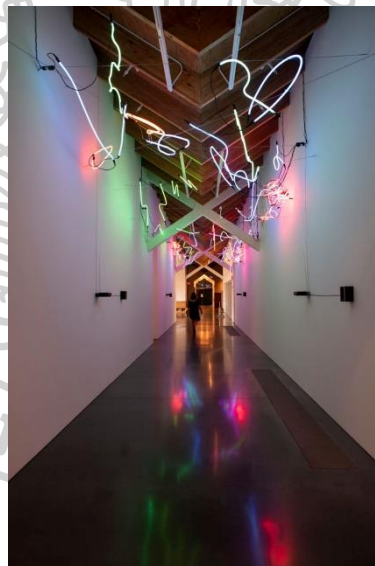
Keith Sonnier เป็นประติมากรในช่วงหลังมินิมอล (Post-minimalist) และยังทำงานในด้าน Performance Art และในสื่อวิดีโอเกี่ยวกับแสงสี อีกทั้งยังเป็นศิลปินคนแรก ๆ ที่ใช้หลอดไฟนีออนในงานประติมากรรม นับว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ตัวศิลปินเองประสบความสำเร็จทางด้านเทคนิคในยุคนั้น ที่ได้ใช้การประยุกต์ในด้าน วัสดุ รูปร่าง สี และประสบการณ์ในทางความรู้สึก ในงานประติมากรรม ที่ศิลปินต้องการให้เกิดการตั้งคำถาม และการวาดพื้นที่ (space) โดยรอบของพื้นที่จัดแสดงงาน โดยใช้สี และแสงของหลอดไฟ สร้างการตอบโต้กับตัวอาคารสถาปัตยกรรมภายใน

ในส่วนนี้ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลในเรื่องของการใช้วัสดุอื่น เพื่อทำให้เกิดความงามและสอดคล้องกันไปในตัวมันเอง อย่างที่ได้ยกตัวอย่างงานของ Keith Sonnier การใช้หลอดไฟเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ตอบโต้กันแสดงความดึงดูดและการตั้งคำถามในงาน ประเด็นนี้น่าสนใจในแง่ของการเล่นกับบรรยากาศของสถานที่ ซึ่งมองเห็นถึงความเชื่อมโยงกันของการใช้แสงสี และรูปทรงที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมของงานวัดว่ามีความงามและน่าสนใจถึงการใช้วัสดุจำพวกหลอดไฟมาตัด ประดับเป็นลวดลายต่าง ๆ

ภาพที่ 12 Keith Sonnier, *Ba-O-Ba* (1969), installation, เข้าถึงเมื่อ 12 พฤษภาคม 2564,
เข้าถึงได้จาก <https://news.artnet.com/art-world/keith-sonnier-obituary-1895785>

ภาพที่ 13 Keith Sonnier, *Ba-O-Ba* (1969), installation, เข้าถึงเมื่อ 12
พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://www.abitare.it/en/gallery/events/keith-sonnier-three-exhibitions-in-the-usa-milan-gallery/?foto=2#gallery>

บทที่ 3

ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการสร้างสรรค์

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ชุดวิทยานิพนธ์ ทั้งด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบและด้านเทคนิควิธีการ ประเด็นสาระที่ต้องการนำเสนอและถ่ายทอด คือ ความประทับใจจากความทรงจำในวัยเด็กที่ได้พบจากการไปร่วมกิจกรรมประเพณีทางวัฒนธรรม ภายในศาสนสถาน ที่มีการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมทางความเชื่อและกิจกรรมที่สร้างความสุขและความรื่นเริงรวมทั้งเป็นจุดศูนย์กลางที่พุทธศาสนิกชนจะสามารถมีพื้นที่ในการประกอบอาชีพและร่วมบริจาคปัจจัยให้แก่วัด เพื่อรักษาคุณค่าการดำรงอยู่ของประเพณี พิธีกรรมและศาสนาให้อยู่รวมกันกับผู้คนต่อไป

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์

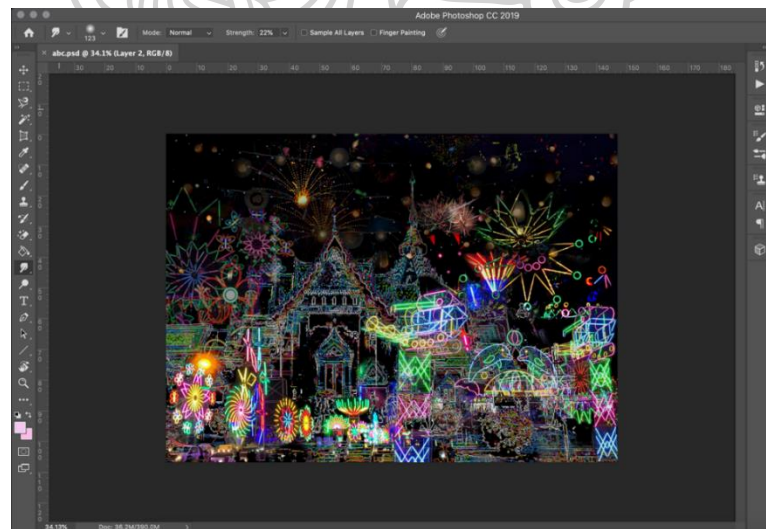
การศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวจากความประทับใจ โดยใช้วิธีการถ่ายภาพจากศาสนสถานที่มีการจัดเทศกาลประเพณีงานรื่นเริงที่จัดขึ้นจริง เข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามในด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีการจัดขึ้นเพื่อความรื่นเริง เช่น รูปแบบและเอกลักษณ์ของซุ้มกิจกรรม การประดับตกแต่งศาสนสถาน ด้วยแสงไฟที่สร้างบรรยากาศแห่งความสนุกในยามค่ำคืน เพื่อถ่ายทอดความสวยงามของวัดในอีกแง่มุมที่ให้อารมณ์ความรู้สึกตื่นตาตื่นใจ

การสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)

การสร้างภาพร่างต้นแบบผลงานของนั้น คือการนำข้อมูลที่ผ่านการคัดเลือกจากภาพถ่ายสถานที่จริงมาปรับแต่งผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Adobe Photoshop) โดยการปรับสีและค่าน้ำหนัก เพื่อนำมาจัดวางองค์ประกอบใหม่ให้เกิดความน่าสนใจ และนำเสนอบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัดตามที่ต้องการให้แสดงความหมายชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจริงในลำดับต่อไป

ภาพที่ 14 ภาพถ่ายบรรยากาศภายในงานวัด

ภาพที่ 15 ภาพแสดงการใช้โปรแกรม Adobe Photoshop ในการจัดองค์ประกอบ
ปรับแต่งแสงและสี

การสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นการนำเสนอบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัดที่มีความน่าสนใจของแสง สี ลักษณะทางกายภาพจากสิ่งที้อาจจะคุ้นชินให้ดูมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น ประกอบกับความรู้สึกส่วนตัวต่อแสงและสีที่พบได้ในงานวัดหรืองานมงคลเท่านั้น ซึ่งพบได้น้อยในชีวิตประจำวันทั่วไป ความงามที่ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจได้ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานภาพพิมพ์ โดยได้อาศัยกระบวนการพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในการนำเสนอผลงาน

วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์ชุดนี้มุ่งเน้นถึงการแสดงออกซึ่งความประทับใจและความน่าสนใจของ แสงและสีที่ปรากฏภายในงานวัด โดยอาศัยการจัดองค์ประกอบของผลงานให้มีสีสันที่หลากหลาย และสร้างมิติที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับความจริงโดยการสร้างแม่พิมพ์ตะแกรงไหมด้วยกลวิธีของการทับซ้อนกันของสีที่เกิดจากกระบวนการทางภาพพิมพ์ สีที่ทับกันให้เกิดมิติที่ทับซ้อนเสมือนจริงจึงเป็นวิธีการทางเทคนิคที่สำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนับนี้วิธีการสร้างสรรค์ผลงานต้องเริ่มจากการนำภาพร่าง (Sketch) ที่ผ่านการจัดองค์ประกอบใหม่จนเกิดความสมบูรณ์และนำไปขยายใหญ่เพื่อให้ได้ขนาดเท่าผลงานจริง แล้วจึงเริ่มสร้างผลงานตามกระบวนการทางด้านเทคนิคโดยแบ่งขั้นตอน ดังนี้

การเตรียมแม่พิมพ์

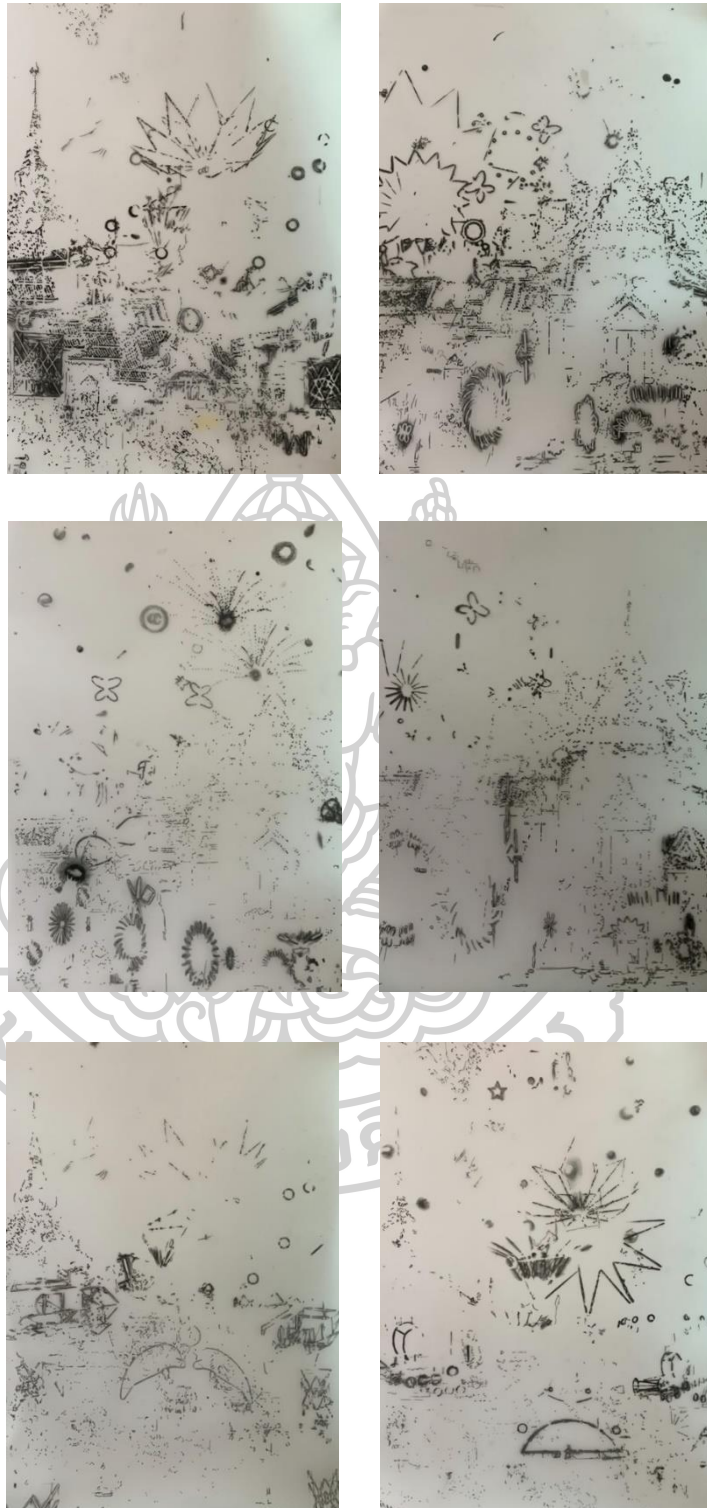
เริ่มต้นจากการสร้างแม่พิมพ์แบบวิธีการเขียนด้วยมือ เริ่มจากการนำภาพร่างไปขยายให้ได้ตามขนาดที่ต้องการแล้วนำแผ่นฟิล์มหรือกระดาษไขมายึดบนภาพ เพื่อเป็นการมาร์คตำแหน่งของแม่พิมพ์ เพื่อความสะดวกในการวางตำแหน่งในแผ่นต่อ ๆ ไป จากนั้นวิเคราะห์แยกสีจากภาพร่างและเริ่มเขียนสีต่าง ๆ การเขียนในแต่ละแผ่นฟิล์มนั้นต้องตรวจสอบว่าที่เขียนลงไปนั้นมีความทึบแสงมากพอ ถ้าโปร่งเกินไปจะทำให้ไม่ปรากฏภาพบนแม่พิมพ์เมื่อทำการฉายแสง ซึ่งควรเลือกใช้อุปกรณ์ที่มีความทึบแสง เช่น ปากกาน้ำมัน สีอะคริลิกชนิดทึบแสงผสมกับหมึกจีนจะทำให้มีความเข้มข้นและดินสอไข เป็นต้น

ภาพที่ 16 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนแม่พิมพ์

ภาพที่ 17 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนแม่พิมพ์

ภาพที่ 18 ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนและแยกสีจากแบบร่าง

การสร้างแม่พิมพ์

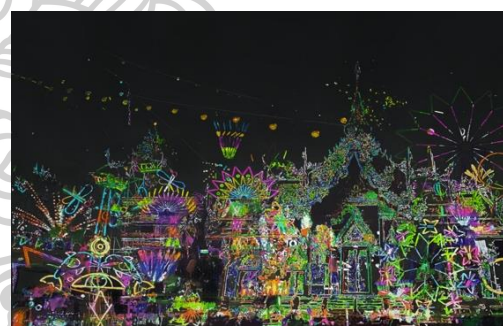
- 1.ผสมผงไวแสงกับน้ำสะอาดประมาณ 2 ใน 3 ของปริมาณขวด ปิดฝาขวดให้สนิท และเขย่าจนผงไวแสงละลายหมด
- 2.เทน้ำยาไวแสงลงในกาวอัดแล้วคนให้เข้ากัน ควรพักทิ้งไว้เพื่อให้ฟองอากาศในกาวยุบตัว
- 3.นำบล็อกสกรีนไปล้างน้ำ เพื่อล้างฝุ่นละอองที่เกาะอยู่บนผ้า แล้วรอให้แห้ง
- 4.นำกาวอัดที่ผสมแล้วเทลงบนรางปาด แล้วนำมาปาดบล็อกจากล่างขึ้นบนอย่างช้า ๆ จะปาดเคลือบทั้ง 2 ด้าน แล้วปาดเก็บกาวอัดให้ครบทั้ง 2 ด้าน เพื่อให้กาวอัดไม่หนาจนเกินไป
- 5.นำบล็อกสกรีนที่ปาดกาวเสร็จแล้วเข้าไปอบในตู้อบแม่พิมพ์สกรีน รอแห้งประมาณ 5 นาที
- 6.นำฟิล์มที่เขียนแล้วไปวางบนตู้ฉายแสงโดยหันหน้าฟิล์มที่เขียนขึ้น แล้วจึงนำหน้าบล็อกสกรีนวางทับบนแผ่นฟิล์ม ประมาณตำแหน่งให้อยู่ตรงกลาง หรือไปทางใดทางหนึ่ง
- 7.กดเลขกำหนดเวลาที่ตู้ฉายบล็อก เลขลมดูดอากาศ 20 วินาที และเลขไฟฉายแสง 30 วินาที
- 8.นำบล็อกสกรีนไปล้างด้วยน้ำเปล่า ฉีดน้ำให้ทั่วทั้งสองด้าน เพื่อให้คราบกาวออกให้หมด แล้วนำไปอบในตู้อบแม่พิมพ์สกรีนให้แห้ง ประมาณ 5-10 นาที

ขั้นตอนการพิมพ์

- 1.นำผ้าแคนวาส มาซึงกับไม้กระดานให้ตึงด้วยการฉีกกาวสเปรย์ที่แผ่นไม้
- 2.ทาสีรองพื้นบนผ้าแคนวาสให้ทั่ว แล้วตีเส้นทำมุมไว้กำหนดการวางบล็อก1ด้าน
- 3.นำเทปสีน้ำตาลมาติดบนบล็อกสกรีน เพื่อกันไม่ให้เกิดรอยร้าว และเพื่อให้เวลาปาดสีนั้นมีความลื่น
- 4.ใช้เกรียงตักสีสกรีนเชื่อน้ำ (Water-Based Color) ผสมให้ได้ตามสีที่ต้องการ ควรคำนวณปริมาณสีที่จะพิมพ์ให้พอดีกับพื้นที่ที่จะพิมพ์ โดยส่วนตัวจะพิมพ์จากสีที่มีพื้นที่มากที่สุดเป็นสีแรกและสีที่มีพื้นที่น้อยสุดเป็นสีลำดับสุดท้าย
- 5.นำสีสกรีนที่ต้องการจะพิมพ์เทลงบนบล็อกสกรีนด้านบนแล้วนำยางปาดตะสีให้ทั่วหน้ายางปาด และเริ่มปาดจากด้านบนเข้ามาหาตัวโดยเอียงหน้ายางประมาณ 45 องศา

6. นำบล็อกออกจากที่พิมพ์ ไปวางบนชิ้นใหม่ให้ตรงตามมุมที่กำหนดไว้ และพิมพ์ตามขั้นตอนที่ 5 ตามจำนวนชิ้นผลงานที่ต้องการ
7. เมื่อพิมพ์ครบตามจำนวนชิ้นงานที่ต้องการแล้ว เก็บสีสกรีนที่อยู่บนบล็อกสกรีนและยางปาดให้เรียบร้อย แล้วนำบล็อกไปล้างน้ำเปล่าเพื่อล้างสีที่ติดอยู่บนบล็อก
8. นำฟิล์มสีต่อไปวางบนชิ้นงานให้อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน และเริ่มพิมพ์สีต่อไปตามลำดับ
9. เมื่อพิมพ์ครบทุกสีแล้ว และไม่ต้องการพิมพ์อีกให้นำบล็อกไปล้างกาวอัดออกโดยใช้ ผงซักฟอกผสมกับผงล้างแม่พิมพ์ (Screen strip Power) ในอัตราส่วน 1 ช้อนชากับน้ำเปล่า 1 ลิตร นำน้ำยาที่ผสมถูด้วยฟองน้ำทั้งสองด้านของบล็อกสกรีนให้ทั่ว แล้วทิ้งไว้ไม่ให้บล็อกแห้งประมาณ 5 -10 นาที จากนั้นฉีดน้ำล้างออกให้สะอาด

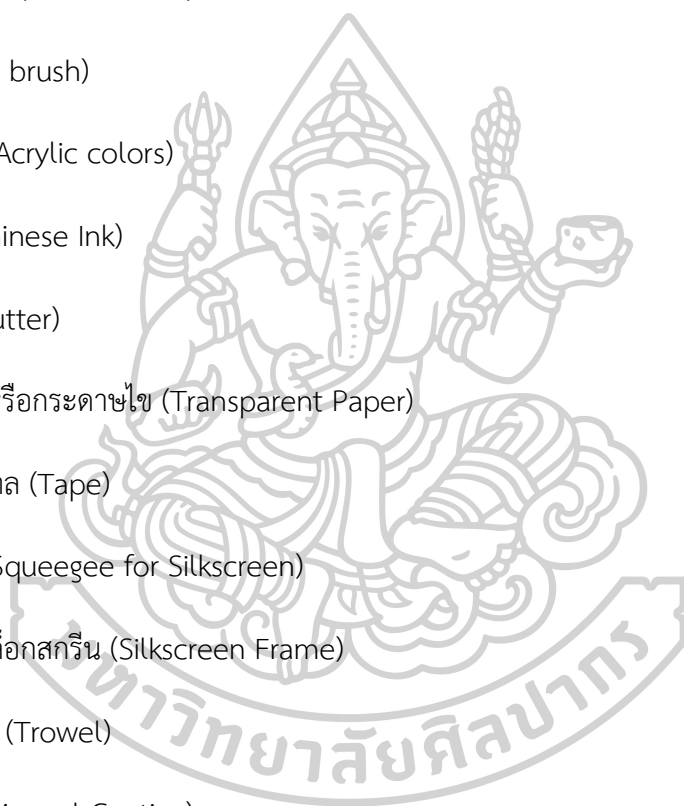

ภาพที่ 19 ภาพแสดงขั้นตอนการพิมพ์ในแต่ละแม่พิมพ์

อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์

1. ผ้าแคนวาส (Canvas)
2. ตัวยึดจับบล็อกสกรีน (C Clamp)
3. หมึกพิมพ์สกรีนใช้น้ำ (Water-Based Color)
4. ดินสอไข (Wax crayons)
5. ปากกาน้ำมัน (Paint Marker)
6. พู่กัน (Paint brush)
7. สีอะคริลิก (Acrylic colors)
8. หมึกจีน (Chinese Ink)
9. คัตเตอร์ (Cutter)
10. แผ่นฟิล์มหรือกระดาษใส (Transparent Paper)
11. เทปใส (Tape)
12. ยางปาด (Squeegee for Silkscreen)
13. แม่พิมพ์บล็อกสกรีน (Silkscreen Frame)
14. เกรียงปาด (Trowel)
15. รางปาด (Manual Coating)
16. ชุดกาวอัดไดโครมฟาสต์ (Dichrome Fast)
17. ผงล้างบล็อก (Screenstrip Powder)
18. ผงซักฟอก (Washing powder)
19. ฟองน้ำ (Sponge)
20. กาวสเปรย์อเนกประสงค์ (Spray Adhesive)

องค์ประกอบของการสร้างสรรค์

การสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีองค์ประกอบที่สามารถรับรู้ด้วยการมองเห็นเป็นหลักในอีกนัยหนึ่งคือ การสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพที่ประกอบไปด้วยทัศนธาตุต่าง ๆ ทางศิลปะ ก่อให้เกิดความงามที่เป็นสุนทรียะเพื่อบอกเล่าเรื่องราวเนื้อหาความประทับใจบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัด ซึ่งอยู่ภายใต้การสร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

รูปทรง (Form)

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ได้อาศัยโดยใช้ เส้น จุด รูปทรงเลขาคณิตที่ประกอบสร้างให้เกิดความเสมือนจริง ซึ่งเป็นภาพแทนแห่งภาษาของความงามหรือของอารมณ์ความรู้สึกและบรรยากาศที่ข้าพเจ้าต้องการจะสื่อถึงความประทับใจของบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัด

เส้น (Line)

เป็นทัศนธาตุที่มีความสำคัญที่สุดในผลงาน ทำให้เกิดรูปทรงที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการนำเสนอผ่านการจัดวาง และสร้างความสมดุลของภาพ โนม่น้าวให้รู้สึกถึงบรรยากาศความงาม และความสัมพันธ์ของเส้นที่เชื่อมโยงให้เกิดรูปร่างเสมือน และสถานที่หนึ่งหรือกิจกรรมที่เกิดภายในงานวัด

น้ำหนัก (Tone)

การสร้างน้ำหนักอ่อน - แก่ ในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยในเรื่องของการแสดงความรู้สึกและยังสามารถที่จะช่วยให้เกิดมิติของภาพ เกิดระยะใกล้ - ไกล การสร้างน้ำหนักอ่อน - แก่ เกิดจากการพิมพ์ทับซ้อนกันของสี ทำให้เกิดน้ำหนักที่สมดุลกันในตัวเอง น้ำหนักที่เกิดขึ้นจากแสงและเงา ยังสามารถช่วยสร้างบรรยากาศให้ผลงานนั้นสื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการแสดงออกได้

สี (Color)

สีเป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญอย่างมากในผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า การเลือกใช้โทนของสีที่จะสามารถช่วยถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผลงานได้ดี จึงให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้โทนสีให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยที่มักจะมีเลือกใช้สีที่มีค่าน้ำหนักเข้มก่อนทุกครั้ง เช่น การใช้หมึกพิมพ์สีดำกำหนดขอบเขตในการพิมพ์ค่าน้ำหนักอื่น ๆ เพื่อสร้างระยะให้กลมกลืนและมีมิติเสมือนจริงที่

แสดงบรรยากาศของผลงาน อีกทั้งยังช่วยในเรื่องของการกำหนดรูปทรงของงานให้เป็นไปตามที่
ควบคุม และ โดยนัยนี้ข้าพเจ้าได้ใช้สีสะท้อนแสงเพื่อสร้างคุณลักษณะของแสงไฟงานวัดให้มีความ
ใกล้เคียงกับบรรยากาศของงานวัด

พื้นที่ว่าง (Space)

มีลักษณะเป็นพื้นที่ 2 มิติ ที่บ่งบอกถึงบรรยากาศภายในพื้นที่นั้น ๆ บทบาทของพื้นที่ว่างในผลงาน
ของนั้นกล่าวถึงพื้นฉากหลังสีดำ ซึ่งเป็นพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ล้อมรูปทรงหลักและเป็นพื้นที่ว่างที่แสดง
การจำลองบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัด

บทที่ 4

แนวทางการวิเคราะห์และพัฒนาผลงาน

การสร้างสรรคผลงานศิลปะตั้งแต่ช่วงปี 2560 - 2564 ได้ศึกษาค้นคว้า ทดลองวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบของผลงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องรูปแบบของผลงานรวมถึงแนวความคิด ตลอดจนการปรับปรุงกระบวนการทางด้านเทคนิคเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และสอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรากฏในผลงาน จึงสามารถวิเคราะห์แนวทางของการพัฒนาได้เป็น 2 ระยะดังนี้

ผลงานก่อนช่วงวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

การสร้างสรรคผลงานในระยะนี้เริ่มต้นจากความประทับใจในบรรยากาศยามค่ำคืนของงานวัด ที่ได้มีประสบการณ์ร่วมมาตั้งแต่สมัยเด็ก และเมื่อได้เข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยก็ไม่มีโอกาสที่จะได้ไปสัมผัสบรรยากาศของงานวัดบ่อยนัก ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากความประทับใจในบรรยากาศของงานวัด จึงได้มีโอกาสออกสำรวจภาคสนาม และรวบรวมข้อมูลในบริบทต่าง ๆ ทั้งภาพถ่ายกิจกรรมภายในงาน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการสร้างสรรคผลงานในชุดแรกขึ้นมา

ในการสร้างผลงานระยะแรกได้นำเสนอถึง ตัวอาคารสถาปัตยกรรมเป็นหลักมากกว่าที่จะนำเสนอถึงบรรยากาศของงานวัดที่มีแสงสี มีความสนุกสนาน จึงทำให้ผลงานไม่สื่อถึงบรรยากาศตามที่เจตนาตั้งไว้ ด้านปัญหาในการแสดงออกของผลงานในระยะนี้ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ 2 ประเด็น ในประเด็นแรก เรื่องของการจัดวางกลุ่มสีที่ต้องการนำเสนอถึงบรรยากาศของงานวัด ซึ่งพบว่าผลงานในระยะนี้ยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการมากนัก อีกทั้งการควบคุมสีที่ยังไม่ดีพอ มีการใช้สีสื่อไปในทางเดียวกันมากเกินไปจนทำให้ผลงานนั้นดูไม่มีสีสันตามที่ข้าพเจ้าต้องการ และในประเด็นที่สอง เรื่องค่าน้ำหนักในการแบ่งระยะใกล้ - ไกล ที่ควรมีในงานศิลปกรรมลักษณะ 2 มิติ นั้น ยังไม่ทำงานเท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากการวางสีที่เกิดการทับซ้อนกันมากเกินไป ทำให้เกิดกลุ่มก้อนของสีจุดใดจุดหนึ่ง ที่นำสายตาในภาพทำให้บรรยากาศในงานดูทึบตัน ซึ่งต้องนำประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ตั้งข้อสังเกตในการทำงานระยะแรกนี้ไปพัฒนาและปรับแก้ในส่วนต่อไป

ภาพที่ 20 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน : คำคืน หมายเลข 1

ขนาด : 97 x 135 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2561

ภาพที่ 21 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน : คำคืน หมายเลข 2

ขนาด : 96 x 135 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2561

ภาพที่ 22 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน : คำคืน หมายเลข 3

ขนาด : 98 x 138 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2561

ระยะที่ 2 ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานภายใต้หัวข้อเรื่อง "สีสังฆานวัต" (Colorful light) เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ตรงตามเจตนาของแนวคิดมากที่สุด ผลงานชุดวิทยานิพนธ์จะแบ่งได้เป็น 2 ระยะ ซึ่งในระยะแรกทางด้านรูปแบบการแสดงผลออกยังไม่ลงตัวมากนัก เหตุจากการปรับแก้ไขและพัฒนามาจากผลงานในชุดก่อนหน้า เกี่ยวกับองค์ประกอบของผลงาน สี และรายละเอียด อื่น ๆ ที่ประกอบให้ดูมีความน่าสนใจในผลงานยิ่งขึ้น ส่วนผลงานระยะที่ 2 ข้าพเจ้าได้ใช้สีพิเศษที่มีความสะท้อนแสงมาเป็นวัสดุสำคัญในการทำงาน เพื่อขับเน้นระยะของผลงาน และเพิ่มบรรยากาศภายในผลงานให้ดูมีความหลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งผลงานระยะนี้ข้าพเจ้าได้เริ่มหยิบยกองค์ประกอบของงานวัดเข้ามาเพิ่มเติม เช่น ไฟที่ใช้ในการประดับตกแต่งงานวัดที่มีลวดลายต่าง ๆ กิจกรรมภายในงาน ผู้คนที่มีปฏิสัมพันธ์กันในงาน มาเป็นข้อมูลภาพนำเสนอการแสดงผลออก ส่วนประเด็นของสีที่มีปัญหาในระยะแรก ข้าพเจ้าได้ปรับแก้โดยการเพิ่มพื้นที่ว่างระหว่างรูปทรง การทับซ้อนกันของสีที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงในงาน ไม่ให้สีใดสีหนึ่งทำงานมากเกินไป และทำให้เกิดค่าน้ำหนักที่เป็นกลางประสานกันกับตัวสีภาพรวมของงาน ทำให้ผลงานระยะนี้มีความแตกต่างจากระยะแรกในเรื่องของการใช้สีที่มีความหลากหลายมากขึ้น การกระจายตัวของสี และการทับซ้อนกันของแต่ละชั้นสีทำให้เกิดค่าน้ำหนักกลางซึ่งทำให้บรรยากาศที่เป็นปัญหาช่วงระยะแรกของข้าพเจ้ามีการพัฒนา และจากปัญหาทั้งหมดที่ผ่านมาทำให้ผลงานชุดวิทยานิพนธ์แสดงออกถึงเรื่องราวเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารที่สอดคล้องกับวิธีการนำไปสู่ขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุง เพื่อสร้างสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อเรื่องชื่อ "สีสังฆานวัต" ที่แสดงออกทางด้านเนื้อหารูปแบบและเทคนิควิธีการได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 23 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : สีสังฆานวัต หมายเลข 1

ขนาด : 105 x 160 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2562

ภาพที่ 24 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : สีสังฆานวัด หมายเลข 2

ขนาด : 100 x 140 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2562

ภาพที่ 25 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : สีสังงานวัด หมายเลข 3

ขนาด : 100 x 140 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2562

ภาพที่ 26 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน : สีสังฆานวัต หมายเลข 5

ขนาด : 110 x 145 เซนติเมตร

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ปีที่สร้าง : 2563

บทที่ 5

บทสรุป

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อเรื่อง “สีสังงานวัด” ที่นับได้ว่าเป็นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ผลงานและเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต เป็นผลงานที่ได้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ทางแนวความคิด รูปแบบและเทคนิควิธีการในอีกนัยหนึ่งที่เจตนาสื่อประเด็นสาระและเนื้อหา ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาหรือวิจัยสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตนเองรู้สึกและสนใจจนสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ โดยการนำเสนอถึงกระบวนการได้มาซึ่งวิธีการสร้างชุดผลงานและชี้ให้เห็นถึงปัญหาในระหว่าง การปฏิบัติงานรวมถึงการแสดงให้เห็นในสิ่งที่ข้าพเจ้าความสนใจหรือประทับใจในความงาม ความกลมกลืนของลักษณะรูปแบบอันเป็นกายภาพของผลงานและเป็นวัตถุทางศิลปะด้วย

ในด้านของประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล ไม่เพียงแต่จะได้ข้อมูลในเชิงภาพเท่านั้น แต่การลงพื้นที่จริงเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลนั้น นำมาสู่การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คน และสามารถนำมาถ่ายทอดผ่านผลงานได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งการพบเจอกับปัญหาในระหว่างการทำงานไม่ว่าจะเป็นการทดลองเพื่อให้ได้รูปแบบของผลงานที่น่าสนใจ การทดลองเชิงเทคนิคที่หาความเป็นไปได้ในการวางแผนการทำงาน การตั้งข้อสังเกตของตนเองว่ามีความ รัศมึกับการทำงานขนาดไหน เพื่อนำมารวบรวมข้อมูลการสร้างสรรค์ในบริบทต่าง ๆ และตีความ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาผลงานที่เป็น การสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพอันเป็นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นเพียงการศึกษาค้นคว้าในระยะหนึ่งเท่านั้นและการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะยังคงต้องพัฒนาต่อไป ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของผลงานเพื่อให้เกิด ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าการศึกษาในหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้จะมีระยะเวลาที่สั้น แต่ข้าพเจ้าก็ได้ ตั้งประเด็นสำรวจการทำงานและมีมุมมองในการสร้างผลงานให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น จาก ข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่พบดังที่ได้กล่าวมาที่นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการ สร้างสรรค์ในอนาคต

รายการอ้างอิง

Aunart. (2011). *Impressionism* <https://aunart.wordpress.com/2011/09/21/impressionism/>
Haiku. เสพงานศิลป์ 75 <https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=haiku&month=12-2013&date=30&group=23&gblog=76>

Thamonwan Laohakul. (2561). *Impressionism 101: แอบมองเธออยู่นะจ๊ะ แต่เธอไม่รู้บ้างเลย*
<https://medium.com/@philharmonique/impressionism-101-แอบมองเธออยู่นะจ๊ะ-แต่เธอไม่รู้บ้างเลย-22311caed9ac>

กำจร สุนพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล อุ๋นจิตติ. (2553). งานวัด งานบุญ

http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=4464

ว่าที่ ร.ต. พลกฤต เมืองมูล. สีและอารมณ์ <https://www.atprosound.com/lighting-system-3/>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วันทนา ตั้งสมบุญ
วัน เดือน ปี เกิด	7 ธันวาคม 2537
ผลงานตีพิมพ์	2561 - ร่วมแสดงผลงาน “ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่” ครั้งที่ 35 ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร - ร่วมแสดงผลงาน “ศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ” ครั้งที่ 13 ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร - ร่วมแสดงนิทรรศการ “Print for You” ครั้งที่ 5 ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร - ร่วมแสดงนิทรรศการ “Prints as Prints Screen print 8” ณ Art Mai? Gallery เชียงใหม่ 2560 - ร่วมแสดงผลงาน “ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่” ครั้งที่ 34 ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร - ร่วมแสดงผลงาน “ศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ” ครั้งที่ 12 ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร - ร่วมแสดงนิทรรศการ “Prints as Prints 7” ณ Art Mai? Gallery เชียงใหม่ - ร่วมแสดงนิทรรศการ “จันทบุรี ในโครงการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย” ครั้งที่ 8 ประจำปี 2560 ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร 2559 - ร่วมแสดง “Edition Link Program” Silpakron University , Chiang Mai University and Tama University 2016 ณ Bumpodo Gallery โตเกียว ประเทศญี่ปุ่น - ร่วมแสดงผลงาน “ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 33” ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2558 - ร่วมแสดงผลงาน “The 5 th NBC Meshtec Tokyo International

รางวัลที่ได้รับ

Screen Print Biennale” ณ ประเทศญี่ปุ่น

- ร่วมแสดงนิทรรศการ “The Art Exhibition of Printmaking 30:50
miniprint” ณ คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2556

- ร่วมแสดงนิทรรศการ “The Monoprint & Collograph 2013”
ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2561

- รางวัลสนับสนุนศิลปิน “การแสดงผลปกรรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่”
ครั้งที่ 35

